

KUR'ÂN'A NOKTA VE HAREKE NE ZAMAN KONDU? (1)

Cevap: Kur'ân'ı Kerîm, başlangıçta noktasız ve harekesiz olan Arap yazısı ile yazılmıştı. Henüz gelişmemiş olan bu yazı, bir kelimenin çeşitli biçimlerde okunmasına müsait idi. Meselâ (

□□□

) kelimesi, katele, kutile kabile, kubile, fetele, futîle. . . şeklinde; (

□□□□□□ □□

) kelimesi

lâ-takbelû, lâ tak-tulû

... şekillerinde de okunabilirdi. Bunların birincisi öldürdü, ikincisi öl-dürüldü, üçüncüsü kabul etti, dördüncüsü kabul edildi demektir. Sonraki misalde birincisi kabul etmeyiniz, ikincisi öldürmeyiniz anlamındadır. İşte bu yazı şekli Kur'ân kelimelerinin birçok biçimde okunmasına ve dolayısıyla kırâat (okuma) ayrılıklarına sebeb oluyordu.

Bunu önlemek için Abdu'l-Melik ibn Mervân'ın emriyle, Irak vâlisi Hac-câc ibn Yûsuf, bizzat ciddî bir biçimde Kur'ân'ı noktalamaya koyulduğu gi-bi Hasan Basrî ve Yahyâ ibn Ya'mur'u da bu işle görevlendirdi. Böylece Vâsıt'ta, resmî yazıma uygun olan bütün kırâatleri içinde toplayan bir kitâb te'lîf edildi. Tâ Mücâhid, kırâatler hakkındaki kitâbını yazıncaya dek halk, uzun süre Haccâc'ın yazdığı bu kitâba göre amel etti.

Fakat Zebîdî'nin, Tabakâtında, Müberrid'e dayandırdığı bir söze göre Kur'ân'ı ilk noktalayan zât, Ebû'l-Esved ed-Duelî'dir. İbnî Sîrîn de Yahvâ ibn Ya'mur tarafından noktalanmış bulunan bir Mushafı olduğunu söyle-miştir. Kur'ân metnine karışmamak için bu işaretler, kırmızı vs. renk mü-rekkeplerle yazılırdı.

Daha sonra Kur'ân'a *ta'sîr* işaretleri konmuştur. İbn Atıyye bunun, Ab-bâsî halifesi Me'mûn'un emriyle konulduğuna dair bir rivâyet gördüğünü söylemiştir. *Ta'sîr*, on

lama demektir. Her on âyeti göstermek için konan işâ-retlere

â'sâr

denir. Bir rivâyete göre de

ta'sîr

işâretlerini koyan Haccâc'dır. Fakat ilk iki nesil âlimlerinden bir kısmının, özellikle

ta'sîr

işâretlerinden pek hoşlanmadıkları rivâyet edilir. Abdul-lâh ibn Abbâs'ın, Mushafa tâ'sîr

koy-maktan hoşlanmadığı rivâyet edilir. Bundan ta'sîrin, onun zamanında or-taya çıktığı

anlaşılır. Onlar; Mushaf'a, Peygamber devrinde olmayan şeylerin konmasını istemiyorlardı.

Ancak İmâm Mâlik, öğretim kolaylığı için bu işâ-retlerin konmasında bir sakınca görmemiştir.

(devamı yarın..)